

CUM HISTORICUM

Věty s *cum historicum* vyjadřují minulé děje, spojka *cum* se překládá jako „když“. Mohou se v nich objevit dva konjunktivy:

1. konjunktiv imperfekta
2. konjunktiv plusquamperfekta

Konjunktiv imperfekta vyjadřuje současnost, tj. že se děj věty vedlejší odehrával ve stejnou dobu jako děj věty hlavní. Věta vedlejší často popisuje okolnosti nebo širší rámec děje věty hlavní.

Cum Hannibal ad Rōmam appropinquāret, Rōmānī urbem mūniēbant.

Když se Hanibal přibližoval (NV) k Římu, Římané opevňovali (NV) město.

Konjunktiv plusquamperfekta vyjadřuje předčasnost, tj. že se děj vedlejší věty odehrál před dějem věty hlavní.

Cum Hannibal in Italiā vēnisset, Rōmānōs vīcit.

Když Hanibal přišel (DV) do Itálie, porazil (DV) Římany.

Ve větě hlavní je v obou typech vět indikativ minulého času nebo prézens historický. Při překladu do češtiny se používá oznamovací způsob minulého času, případně prézentu historického. Konjunktiv imperfekta se obvykle překládá minulým časem nedokonavých sloves, konjunktiv plusquamperfekta minulým časem dokonavých sloves.

Záporka ve větě hlavní i vedlejší je *nōn*.

Přehled vět s *cum historicum* a jejich překlad do češtiny je uveden v následující tabulce:

	věta vedlejší	věta hlavní
současnost	<i>cum</i> + konjunktiv imperfekta když + indikativ min. času (nedokonavých sloves)	indikativ minulého času nebo prézentu historického indikativ min. času / prés. hist.
předčasnost	<i>cum</i> + konjunktiv plusquamperfekta když + indikativ min. času (dokonavých sloves)	indikativ min. času / prés. hist. indikativ min. času / prés. hist.